

БАРВІНОК Ганна (справж. — Білозерська-Куліш Олександра Михайлівна; ін. псевд. — А. Нечуй-Вітер; 13(25). 05. 1828, с. Оленівка, нині Борзнян. р-ну Черніг. обл. — 23. 06(06. 07). 1911, с. Мотронівка, нині у складі с. Оленівка) — письменниця. Освіту дістала домашню та у приват. пансіонах. 1843 познайомилася з гостем свого брата Василя П. Кулішем, з яким і одружилася в Оленівці 1847. На весіллі старшим боярином був Т. Шевченко, про якого вона залишила спогади («Згадка про Шевченка», 1911). Молоді виїхали до Варшави, де Куліша заарештували у справі кирило-мефодіївців. Втративши через стрес майбутню дитину, вона поїхала за чоловіком у С.-Петербург, а потім на 3 р. до Тули. Від 1854 жили у С.-Петербурзі, подорожували по Європі (1858, 1861), перебували у Варшаві (1864–68), Відні (1871), деякий час у Львові. Від 1883 оселилися у с. Мотронівка, в садибі Б. Перші оповідання опубл. в альманасі П. Куліша «Хата» (1860), подальші — в журналах «Основа», «Киевская старина», «Літературно-науковому віснику» (т. 13, 15, 18), в альманахах М. Старицького («Рада», 1884), Н. Кобринської («Перший вінок», 1887 та «Наша доля», 1893). Допомогала Н. Кобринській у її видавн. діяльності. Твори Б. позначені «етнографічним» змалюванням селян. побуту, тонким знанням жін. психології, написані щиро нар., лексично багатою мовою («Перемога», «Молодича боротьба», «Русалка» та ін.). Критика звинувачувала її в «стенографічному» відтворенні життя, «етнографічному натуралізмі», зараховувала до «етнографічно-побутової школи» в укр. літ.-рі. Від 1927 твори Б. не видавалися. Після смерті Куліша (1897) решту життя присвятила клопотам про його літ.-наук. спадщину та створення

його музею. Останні роки прожила у злиднях. Похована у батьків. садибі поряд із чоловіком. Значна епістолярна спадщина Б. зберігається у Черніг. літ.-мемор. музеї М. Коцюбинського (її адресантами були Б. Грінченко та його дочка Настя, І. Пулюй, Л. Шраг, М. Кочубей та ін. укр. діячі); частина рукопис. спадщини — в Інституті літ.-ри НАНУ.

Основні твори

Оповідання зь народних устъ. К., 1902; Оповідання. П., 1919; Вибрані твори. К., 1927; Восени літо // ЛУ. 1998, 29 жовт.

Рекомендована література

1. Грінченко Б. Куліш А. М. – Ганна Барвінок (по поводу 40-летия ее лит. деятельности). Чц., 1901;
2. Шевелів Б. Метрики П. О. Куліша і Ганни Барвінок // Україна. 1928. № 2;
3. Сікиринський О. Ганна Барвінок (Кулішева) в її листах 1902–1911. О., 1928;
4. Денисюк І. Талант без талану // Вітчизна. 1968. № 12;
5. Калениченко Н. Л. Ганна Барвінок // УМЛШ. 1968. № 5;
6. Яременко В. В. Спогади Ганни Барвінок // Україна. Наука і культура. К., 1989. Вип. 23;
7. Зеленська Л. Борис Грінченко і Ганна Барвінок // Літ. Чернігів. 1993. № 1(4); Богачевська-Хом'як М. Білим по білому: Жінки в громадському житті України. 1884–1939. К., 1995;
8. Малий М. Ганна Барвінок: Вірш // Літ. Чернігів. 1995. № 7;
9. Мельник В. Ганна Барвінок і модерністи // СіЧ. 1995. № 9–10;
10. Зеленська Л. Листи першого директора Історичного музею Андрія Шелухіна до Ганни Барвінок // Літ. Чернігів. 1996. № 9;
11. Її ж. М. М. Коцюбинський і Ганна Барвінок (На матеріалах фондів Черніг. літ.-мемор. музею М. М. Коцюбинського) // Література та культура Полісся. Ніжин, 1997. Вип. 10;
12. Її ж. Листування Ганни Барвінок з М. Кочубеєм // Літ. Чернігів. 1998. № 12;
13. Барвінок Ганна: 36. до 170-річчя від дня народж. К., 2001;
14. Поклад Н. Співачка жіночої долі // КСв. 2003, 30 трав.

Г. П. Герасимова

Бібліографічний опис:

Барвінок Ганна / Г. П. Герасимова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40490>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).